

POSTANOWIENIE

Dnia 28 lipca 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Mirosław Sadowski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Paweł Księżak

SSN Oktawian Nawrot

w sprawie z protestu wyborczego W.D.

przeciwko wyborowi Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej

przy udziale

1) Przewodniczącego Państwowej Komisji Wyborczej i

2) Prokuratora Generalnego

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych w dniu 28 lipca 2020 r.,

postanawia:

wydać opinię, że protest jest bezzasadny.

UZASADNIENIE

W.D. na nadstawie art 82 § 1 i 4 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. Kodeks wyborczy (Dz. U. z 2019 r. poz. 684 ze zm.), jako wyborca, którego nazwisko w dniu głosowania było umieszczone w spisie wyborców w obwodzie nr [...] w W., wniósł protest wyborczy przeciwko wyborowi A.S.D. na Prezydenta Rzeczypospolitej. Wnoszący protest wskazał na nieprawidłowości, mające miejsce podczas ustalania wyniku głosowania w Obwodowej Komisji Wyborczej nr [...] w gm. W. w pow. o., które polegały na:

- niezgodnej z art. 71 § 1 k.wyb. kolejności poszczególnych czynności w tym przepisie wymienionych, to jest zaniechaniu przeliczenia kart wyjętych z urny

i ustalenia ich liczby na podstawie przeliczenia, a zamiast tego ustaleniu w pierwszej kolejności głosów oddanych na poszczególnych kandydatów i głosów nieważnych a następnie zsumowaniu tych wielkości w celu ustalenia liczby kart wyjętych z urny;

- niezasadnym uznaniu za nieważny głosu, w którym znak X rozumiany jako dwie przecinające się linie postawiony został jedynie przy nazwisku kandydata R.T. a przy nazwisku drugiego kandydata zamieszczone zostały dwie linie, które przecięły się poza znajdującym się przy jego nazwisku kwadratem.

Wyżej wymieniona sytuacja miała wpływ na wynik głosowania i sposób liczenia głosów. Ponadto niezgodna jest z jednoznacznością w tym względzie metodyką określoną w powołanym przepisie kodeksu wyborczego, co daje uzasadnioną podstawę do zakwestionowania wiarygodności ustalonego wyniku głosowania.

Co do drugiego z naruszeń wpływ na wynik głosowania i wyborów polega na zaniżeniu liczby głosów oddanych na kandydata R.T.

Wnoszący protest wniósł o przeprowadzenie przez Sąd Najwyższy postępowania dowodowego, tj. z oględzin wydruku wykonanego przez wnoszącego protest zdjęcia karty do głosowania, na której utrwalony został głos, o którym mowa powyżej; z oględzin oryginału powyższej karty oraz dowodu z opinii biegłego do spraw badania dokumentów, w celu ustalenia gdzie przecinają się linie przebiegające przez kratkę przy nazwisku A.S.D.. Zdaniem wnoszącego protest, powyższe okoliczności miały wpływ na wynik wyborów, w związku z czym wniósł on o stwierdzenie nieważności wyborów.

Państwowa Komisja Wyborcza (dalej: PKW) stwierdziła, że odniesienie się do zarzutów sformułowanych w złożonym proteście wymagałoby przeprowadzenia postępowania dowodowego i ustalenia na jego podstawie stanu faktycznego, do czego Komisja nie jest uprawniona. Wyjaśnień w tym zakresie udzielić mogą udzielić Przewodniczący Obwodowej Komisji Wyborczej nr [...] w gm. W.. PKW wyraziła opinię, że nawet jeżeli w Obwodowej Komisji Wyborczej nr [...] w gm. W. doszło do naruszenia procedury regulującej porządek wykonywania poszczególnych czynności przy ustalaniu wyniku wyborów w danej komisji oraz

niewłaściwym uznaniu jednego głosu za nieważny, to nie miało to wpływu na wynik wyborów.

Prokurator Generalny wniósł o wydanie opinii, że zarzuty protestu są niezasadne. Zdaniem Prokuratora Generalnego zachowanie Przewodniczącego Obwodowej Komisji Wyborczej odpowiadało wymogom z art. 71 § 1 k.wyb., bowiem wykonał on wszystkie przewidziane w tym przepisie czynności. Ich kolejność natomiast z punktu widzenia reguł wykładni językowej ww. jednostki redakcyjnej k.wyb. nie miała znaczenia. Ustawodawca posłużył się funktorami zdaniotwórczymi „i”, tudzież „oraz”, nie zaś „następnie” czy też „w konsekwencji”. Stąd zarzut popełnienia ww. deliktu uznał za niezasadny. Odnosząc się do drugiego zarzutu, Prokurator Generalny stwierdził, że stanowisko członków komisji wyborczej, którzy jednogłośnie stwierdzili nieważność kwestionowanego głosu jest jednoznaczne. Karta do głosowania nie została wypełniona prawidłowo i w sposób oczywisty nie wskazywała, na którego z kandydatów wyborca oddał głos.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Zgodnie z art. 129 ust. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej wyborcy przysługuje prawo zgłoszenia do Sądu Najwyższego protestu przeciwko ważności wyboru Prezydenta Rzeczypospolitej na zasadach określonych w ustawie. W myśl art. 82 § 1 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. – Kodeks wyborczy (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 684 ze zm.; dalej: k.wyb.), przeciwko ważności wyborów, ważności wyborów w okręgu lub wyborowi określonej osoby może być wniesiony protest z powodu dopuszczenia się przestępstwa przeciwko wyborom, określonego w rozdziale XXXI Kodeksu karnego, mającego wpływ na przebieg głosowania, ustalenie wyników głosowania lub wynik wyborów (pkt 1) lub naruszenia przepisów Kodeksu wyborczego dotyczących głosowania, ustalenia wyników głosowania lub wyników wyborów mających wpływ na wynik wyborów (pkt 2). Zgodnie natomiast z art. 321 § 3 k.wyb. wnoszący protest powinien sformułować w nim zarzuty oraz przedstawić lub wskazać dowody, na których opiera swoje zarzuty.

Z art. 82 § 1 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. - Kodeks wyborczy (Dz. U. z 2019 r. poz. 684 i 1504 oraz z 2020 r. poz. 568), w związku z art. 1 ust. 2 ustawy

z dnia 2 czerwca 2020 r. o szczególnych zasadach organizacji wyborów powszechnych na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej zarządzonych w 2020 r. z możliwością głosowania korespondencyjnego (Dz. U. poz. 979), zwanej dalej „ustawą”, protest przeciwko wyborowi Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej może być wniesiony z powodu:

1) dopuszczenia się przestępstwa przeciwko wyborom, określonego w rozdziale XXXI Kodeksu karnego, mającego wpływ na przebieg głosowania, ustalenie wyników głosowania lub wyników wyborów;

2) naruszenia przepisów Kodeksu dotyczących głosowania, ustalenia wyników głosowania lub wyników wyborów, mającego wpływ na wynik wyborów.

Ponadto stosownie do art. 321 § 3 k.wyb. wnoszący protest powinien sformułować w nim zarzuty oraz przedstawić lub wskazać dowody, na których opiera swoje zarzuty.

Zgodnie z art. 71 § 1 k.wyb. po wyjęciu kart do głosowania z urny komisja w pierwszej kolejności liczy wyjęte z niej karty do głosowania i ustala liczbę kart ważnych i liczbę kart nieważnych, a następnie liczbę głosów ważnych oddanych na poszczególnych kandydatów. Procedura ustalania wyników głosowania w obwodzie została szczegółowo opisana w pkt 91-107 wytycznych dla obwodowych komisji wyborczych dotyczących zadań i trybu przygotowania oraz przeprowadzenia głosowania w obwodach głosowania utworzonych w kraju w wyborach Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej zarządzonych na dzień 28 czerwca 2020 r., stanowiących załącznik do uchwały nr 183/2020 Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 10 czerwca 2020 r. w sprawie (M.P. z 2020 r. poz. 565), zwanych dalej „wytycznymi”.

W pkt 21 protokołu wyników głosowania sporządzonego przez Obwodową Komisję Wyborczą nr [...] w gm. W. komisja ta odniosła się do uwag obecnego podczas głosowania męża zaufania. Zarzuty pokrywają się z tymi, które sformułował W.D. w złożonym proteście wyborczym. We wspomnianym protokole Obwodowa Komisja Wyborcza wskazała, że: „przeliczyła podpisy na spisie wyborców, następnie karty wyjęte z urny, sprawdzono ważność głosów, podzielono na kandydatów oraz na głosy nieważne. Liczba kart wyjętych z urny zgadzała się z liczbą podpisów na spisie wyborców.” W ocenie Sądu Najwyższego brak jest

podstaw do stwierdzenia, że Obwodowa Komisja Wyborcza dokonała czynności związanych z liczeniem głosów, niezgodnie z wytycznymi. Wnoszący protest nie przedstawił bowiem w tym zakresie żadnych dowodów. Nie ulega wątpliwości, iż z treści protokołu wynika, że prace Komisji przebiegały bez większych problemów, nie stwierdzono żadnych uchybień mających wpływ na wynik głosowania w Obwodzie.

Odnosząc się z kolei do zarzutu niezasadnego uznania za nieważny głosu oddanego przez jednego z wyborców głosujących w lokalu wyborczym Komisja wskazuje, że zgodnie z pkt 98 ppkt 1 wytycznych ustalając, czy głos na karcie jest ważny, czy nieważny, w przypadkach wątpliwych komisja ma przyjmować, że znakiem „X” postawionym w kratce są co najmniej dwie linie, które przecinają się w obrębie kratki. Ustalenie, czy postawiony znak jest znakiem „X” w rozumieniu Kodeksu wyborczego oraz czy postawiony jest on w kratce, czy poza nią, należy do właściwej obwodowej komisji wyborczej. W protokole, o którym mowa wyżej, Obwodowa Komisja Wyborcza nr [...] w gm. W. wskazała, że jednogłośnie stwierdziła nieważność głosu.

Zgodnie z treścią art. 311 k.wyb. wyborca oddaje głos na jednego z kandydatów, którego nazwisko znajduje się na karcie do głosowania, przez postawienie w kratce z lewej strony obok jego nazwiska znaku „x”. Zgodnie natomiast z treścią art. 312 k.wyb. za nieważny uznaje się głos: 1) oddany na karcie do głosowania, na której wyborca umieścił znak „x” przy więcej niż jednym nazwisku kandydata; 2) oddany na karcie do głosowania, na której wyborca nie umieścił znaku „x” przy żadnym z nazwisk kandydatów. Postawienie znaku „x” z lewej strony obok nazwiska i imion jednego z kandydatów, zgodnie z definicją zawartą w art. 5 pkt 12 k.wyb., to wykonanie znaku, w którym co najmniej dwie jego linie przetną się w obrębie kratki wyborczej. Nie ma znaczenia kąt przecięcia się tych linii, dlatego również znak „+” uznawany jest za ważny. Przecięcie tych linii powinno być wyraźne i widoczne. Z dołączonej do protestu kopii karty do głosowania wynika jednoznacznie, że nie widnieje na niej ani znak „x” ani „+”, a zaznaczenie dokonane w kratkach obok imion i nazwisk kandydatów, nie spełnia określonych powyżej warunków. Tym samym słusznie został on zakwalifikowany przez Ob. Komisję Wyborczą jako nieważny.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Najwyższy na podstawie art. 323 § 2 Kodeksu wyborczego, wyraził opinię, że zarzuty podniesione przez W.D., są niezasadne.